Läraren Stina är stolt över Alexander

Problembarnet har blivit

–Stina förstår mig och är en av de bästa lärarna jag någonsin haft, intygar Alexander.

Förr gick det knappt en dag utan att skolan ringde hem för att klaga på Alexander. Han var stökig, bråkig och klarade inte undervisningen. Problemen slutade inte med skolan: –Jag var uppe på nätterna, söp och hittade på skit, berättar han.

AV LOUISE MALMROS MANFRINATO
FOTO: KARIN ODDNER

Den 16-årige killen, Alexander Johansson, kollar in oss, småpratar en stund och bestämmer sig för att vi är okej.

En av följderna med hans stökiga uppväxt är att han fått svårt att lita på människor. Särskilt på vuxna. Men den känslan börjar avta. Över huvud taget har Alexander förändrats påtagligt sedan han började på den lilla friskolan UngArt för snart ett år sedan. Han vet exakt på dagen när hans förra skola slängde ut honom efter att han varit på utredningshem.

–Den 25 april 2011 började mitt väldigt långa sommarlov. Skolan hade längtat efter att få mig därifrån. Tyckte inte jag dög till någonting och ville inte ens ge mig mina omdömen, det var inte lönt, sa de. Jag funkar inte i stora klasser. Så har det alltid varit. Här känner jag mig säker. Här vet alla hur det är, alla är problembarn och ingen blir utpekad som värst, säger Alexander, och han tillägger:

–Jag hade inte betyg i ett enda ämne när jag slutade på förra skolan. Nu har jag betyg i alla ämnen. Stina är en av de

en mönsterelev

bästa lärarna jag någonsin haft. Hon förstår hur man känner och hon förklarar bra. Man är trygg.

Ömmar för barnen

Alexanders lärare Stina Johansson ler stort och varmt. Hon sitter bredvid honom i det lilla klassrummet där man sällan är fler än fyra elever per klass och där undervisningen anpassas efter elevernas behov. Stina är egentligen pensionerad efter 30 år som lärare på en av Malmös tuffare skolor och har alltid ömmat lite extra för barnen med de särskilda behoven.

–Jag hade egentligen inte tänkt jobba efter pensionen, men jag har alltid haft ett stort engagemang för ungdomar lite i marginalen och kände väl inte att jag var helt färdig med läraryrket. Nu är jag så glad att vara tillbaka. Detta är en bra skola med helt rätt inriktning för denna grupp ungdomar som inte riktigt hittat sin plats. Här jobbar vi i små klasser, fokuserar på beteende och förstärker det som är positivt och tittar framåt.

Alexander är ett bra exempel, menar hon.

–Han kom från oroliga sociala förhållanden, utan hopp, utan betyg. Nu går det jättebra för honom. Han ger inte upp i första taget och gillar att diskutera. I julas hade han fina betyg. Han är väldigt allmänbildad och dessutom socialt kompetent, tar verkligen ett ansvar här på skolan och är ett stöd för de andra killarna, tar in dem i gemenskapen.

Alexander ser allvarlig men lite stolt ut och förklarar vidare:

–Jag vet ju hur det känns att vara utanför. Jag passade inte in, hamnade i fel umgänge och det blev problem. Det gick så långt att mamma knappt vågade ta telefonen när det ringde. Skolan ringde i stort sett varje dag och berättade att jag gjort något fel. Nu ringer de kanske en gång i veckan och berättar hur bra det går. Mamma och jag står varandra nära. Hon har alltid varit ett stöd för mig. Men det har varit tufft för henne för hon hade också det jobbigt när hon växte upp och var ung när hon fick mig.

Han har fem syskon och berättar om äldsta systern som också alltid varit där för honom.

–Det var hon som hittade den här skolan. Då hade mitt

Forts på sid 41

Stina diskuterar en skoluppgift med Alexander och hjälper honom att komma fram till en lösning.

SKOLA MED TYDLIGA REGLER

UngArt är inte bara en friskola, med plats för elever som behöver särskilt stöd, man bedriver också öppenvård och boende för ungdomar med komplexa behov och svårigheter. Man arbetar med beteendeorienterade insatser och skräddarsyr lösningar med utgångspunkt från den unges egna mål, problem och resurser.

Själva friskolan tar emot 20 elever i klasserna 5–9. Undervisning i alla ämnen sker enligt läroplanen, med inriktning på bland annat social färdighetsträning, känsloreglering och språkutveckling.

Eleverna tränar också på sociala färdigheter, och de jobbar med impulskontroll, empati- och problemlösningsträning. Fokus ligger på att konsekvent uppmärksamma och belöna det eleverna gör bra, så kallad positiv förstärkning.

Träningen sker både individuellt och i grupp och det man lärt sig förs över i vardagen tillsammans med personer som står den unge nära, och med stöd av ungdomscoacher.

Jessica, 36, Alexanders mamma:

UngArt har räddat livet på vår familj

Den mjuke, snälle killen som Jessica Nilsson uppfostrat, och som var så uppskattad hemma i sin stora familj under hela uppväxten, beskrevs som en helt annan person på otaliga möten med skolan och socialen under hela Alexanders skolgång.

–Första tiden vägrade jag tro på vad de sa om honom. Det var helt enkelt inte min Alexander de pratade om. Men när jag började förstå vilka problem han hade i skolan var jag ständigt rädd och orolig. Jessica, som inte vill vara med på bild, berättar att Alexanders problem började redan när sonen var 8 år. Han hade problem att hänga med och, som hon tolkar det nu, fick utbrott för att få uppmärksamhet.

–Med 30 elever i klassen hade såklart inte lärarna tid och ork att ge honom den hjälp han behövde. Inte förrän han var 12 år fick han diagnosen dyslexi, men då hade det redan gått för långt.

Problemen växte. Alexanders bråk, som egentligen var ett rop på hjälp och uppmärksamhet, ledde till allt djupare konflikter med skolan.

–Enligt mig har de tidigare skolorna behandlat honom illa. Till slut fanns ingen annan utväg än att skicka honom på utredningshem. Jag var förtvivlad, de skulle ta honom ifrån mig! Men när utredningen var klar och vi hittade den här skolan fanns det två val för kommunen: behandlingshem eller UngArt. Det tog lite tid men när kommunen väl bestämt sig har de verkligen kämpat för att få honom på rätt väg. Jag vill gärna ge dem en eloge för det, och till alla underbara människor på skolan!

Sedan Alexander fick sin plats på UngArt har utvecklingen bara gått framåt. Alexander behöver inte spela tuff och svår i skolan längre utan kan vara den sympatiske, trevlige kille Jessica alltid vetat att han varit.

PROBLEMBARNET HAR BLIVIT ...

Forts från sid 13

långa sommarlov gått helt fel. Jag var uppe på nätterna med ett gäng äldre killar, söp och hittade på skit. Jag fattade till slut själv att jag var tvungen att göra något åt min situation. Jag jobbade ett tag hos pappa och sedan fick kommunen välja mellan behandlingshem och UngArt. Jag är glad att det blev detta.

Känner sig trygg

I dag har Alexander inte en enda frånvarotimme på nya skolan. Han tycker om att gå hit och återkommer ofta till att han känner sig trygg här. Han har börjat tänka på framtiden. Helst vill han jobba med människor, för ett tag sedan praoade han på dagis och stortrivdes. Kanske vill han bli polis.

Hans problem i skolan började tidigt och han ansågs bland annat ha svårt att följa med i undervisningen. BUP (barn- och ungdomspsykiatrin) gjorde en undersökning, men först när han var 12, och han fick diagnosen dyslexi. Då hade han redan missat mycket.

–I skolan trodde de att jag var allmänt efter. Och det kändes ju inte kul. Men jag har alltid vetat att jag inte är osmart. När jag låg och tänkte på kvällarna visste jag ju att jag kunde tänka och förstå, det var bara när det skulle ner på papper som det inte funkade.

Stina står böjd över Alexanders skolbänk. Deras samtal genomsyras av det Alexander och hans klasskompisar tränar på dagligen, hur man funkar i vardagen, i dialog och samvaro med andra. Att visa respekt och lyssna.

På väggen sitter ett papper med punkter om att komma i tid, räcka upp handen, titta i ögonen och följa lärarens instruktioner. Enkla, självklara regler för många, viktiga kunskaper för att kunna vara med i matchen. För att kunna leva som man lär.

–Skillnaden på hur jag var då och hur jag är nu? Jag kan knappt tänka på det. Jag fattar inte nu varför jag var som jag var. Nu är allt helt annorlunda. Förr satte jag på mig en mask när jag var i skolan och med kompisar. Här är det lika för alla och alla vet hur det är att vara utpekad. Alla vet hur det är att känna sig provocerad. Man behöver inte spela någon roll här.

Hanterar ilskan

Att jobba på sitt beteende och lära sig hantera sina känslor är en stor bit i undervisningen, förklarar Stina. Alexander och hans klasskompisar lär sig till exempel att bemästra jobbiga situationer genom rollspel. Alexander ger exempel:

–Det var lite pinsamt i början, men alla gör det, så det är okej. Vi spelar upp en viss jobbig händelse och har lärt oss hur vi kan hantera den. Hur vi känner när vi blir arga, hur det känns inuti och hur vi reagerar utåt, vilka signaler vi får, det vill säga vad som händer i kroppen. Vi har något som vi kallar ”minskare”, vad vi kan göra för att hantera ilskan, till exempel räkna baklänges, gå därifrån, rita eller lyssna på musik. Jag ritar.

UngArt följer läroplanen, men tar lite längre tid på sig. Man dokumenterar elevernas utveckling noggrant, inte bara kunskapsmässigt utan också socialt och jobbar mycket nära föräldrarna och kommunen. Fokus ligger på att träna för förändring och på att uppmärksamma det positiva.

–Jag brukar tänka på vad filosofen Wittgenstein sa: ”Allt tänkbart är också möjligt.” Det är lite så vi jobbar. Vi lyfter fram det positiva, leder in ungdomar på nya vägar med tydliga förväntningar. På en sådan här liten skola är det också lättare att skapa de nära relationerna, med både elever och föräldrar. Och vi få som jobbar här är samspelta, har en samsyn och ett gemensamt förhållningssätt till ungdomarna. Här kan vi göra skillnad, säger Stina. ■

Nya Wettex® Power 2 in 1. Bokstavligt talat den bästa diskduken.

Tuff mot smuts utan att repa!

Wettex disktrasa är så känd f
sin höga uppsugnin
att varumärket
namn för h
du räc
bl

Tack vare ett unikt nät av power lines som
envi
ort även
a ytan.
medel
ånga
sic.
tar
ur

Wettex
i endast Wettex
denna unika egenskap!
Nya Wettex Power 2 in 1 är den första svampduken med hög uppsugningsförmåga som samtidigt tar bort tuff smuts. Dess patenterade Power Lines gör den effektivare mot hård smuts på alla ytor utan att repa. Den suger inte bara upp 15 gånger sin egen vikt utan tar även bort den mest envisa smutsen – bokstavligen.

in 1 tar
nuts utan
tack vare
s. Strukturen
eciellt mjukt
te repar men
för att ta bort
har torkat in
atsås, spenat,
Vettex Power
2 in1” städ-
upp vätska
kad smuts.
ndinavien
r bevisat
2 in 1
rmåga
nvisa
har
rt

SE FILMEN

Besök oss på wettex.se

Wettex®